

Festningen barnehager

Vår saksbehandler
Bente Løvlie Høier

Vår ref.
2024/3607
oppgis ved alle henvendelser

Deres ref.

Dato
28.05.2024

Festningen barnehager - rapport fra tilsyn og varsel om pålegg

31.01.24 varslet Klima- og miljøenheten dokumenttilsyn ved Festningen barnehager. Formålet med tilsynet er å vurdere hvordan barnehagene ivaretar barnas helse, miljø og sikkerhet, etter forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger.

1. Sammendrag

Festningen barnehager er kommunal og består av de tre barnehagene Kristiansten, Singsaker og Lerkendal. Tilsynet har vært et dokumenttilsyn med fokus på rutiner for håndtering av matallergi, sovesituasjonen og informasjonsplikten til tilsynsmyndigheten.

Vårt hovedinntrykk er at Festningen barnehager har etablert tilfredsstillende rutine for informasjonsplikt, men at barnehagene mangler rutine for håndtering av matallergi og at rutine for soving må utarbeides med bakgrunn i en mer detaljert risikovurdering.

Ved tilsynet fant vi to avvik. Dette er et varsel om at vi vurderer å fatte følgende pålegg om retting:

- Festningen barnehager må utarbeide rutiner som viser hvordan matallergi skal forebygges og håndteres ved barnehagene. Rutinene må utarbeides i tråd med Helsedirektoratets veileder.*
- Festningen barnehager må risikovurdere uønskede hendelser som kan skje i sovesituasjonen ved barnehagene, og sikre at tiltak for å forebygge alvorlige hendelser beskrives i rutinene.*

Dersom dere har kommentarer til rapporten eller dokumentasjon som viser at avvik er rettet, ber vi om at dere sender det til oss innen 20.06.24.

Etter denne datoen vil vi kunne fatte pålegg om retting, dersom avvikene ikke er rettet. Dere vil motta et eget brev om den videre oppfølgingen.

Frist for retting av avvik: 15.09.24.

2. Bakgrunn

Tilsynet var avgrenset til tre temaer innen forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger:

1. § 9. Måltider og spisetid
2. § 14. Beredskap, førstehjelp og sikkerhetsutstyr
3. § 17. Informasjonsplikt

3. Våre observasjoner og vurderinger

3.1 Måltider og spisetid

Avvik 1: Festningen barnehager kan ikke dokumentere at de har tilfredsstillende rutiner som ivaretar hensynet til matallergi og matintoleranser.

Festningen barnehager må utarbeide rutiner som viser hvordan matallergi skal forebygges og håndteres ved barnehagene. Rutinene må utarbeides i tråd med Helsedirektoratets veileder.

Regelhenvising

Avviket er hjemlet i forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger, § 9. Måltider og spisetid og § 14. Beredskap, førstehjelp og sikkerhetsutstyr.

Innsendt dokumentasjon

- Faktaark Matallergi hos barn i barnehager og skoler, september 2013

Vurdering

Som dokumentasjon på hvordan Festningen barnehager forebygger og håndterer matallergi har dere sendt oss Miljøenhetens faktaark fra 2013. Faktaarket viser hvilke forhold som skal vurderes når barnehagene skal lage sine rutiner, og vurderes ikke som et dokument som viser hvordan barnehagene løser dette i praksis. Dette faktaarket ble revidert i 2022, er nå fjernet fra våre nettsider på grunn av ny kunnskap og er nå erstattet av ny veiledning fra Helsedirektoratet. Denne er mer detaljert på hvilke forhold barnehagene må beskrive i sine rutiner.

Dere opplyser på e-post 27.05.24 at dere har barn med matallergi på enheten, men ikke om dette krever medisiner.

Måltider i barnehagen er viktig for barnas helse og trivsel. Forskriften krever at barnehagen har rutiner for å forebygge og håndtere alvorlige hendelser. Helsedirektoratets [råd om håndtering](#)

[av matallergi i barnehagen og skolen](#) beskriver hvordan barnehagen skal legge til rette for barn med matallergi, og håndtering av matallergi.

Rutinene må beskrive:

- Hvordan dere sikrer innhenting av oppdatert informasjon og utarbeider individuelle tiltak når det blir kjent at et barn har matallergi (krav til dokumentasjon, hvilke matvarer barnet skal unngå, hvor mye av matvaren kan fremkalle alvorlig reaksjon, hvilke symptomer og tegn får barnet ved allergisk reaksjon, hvor lang tid fra inntak til barnet får symptomer hvilke legemidler barnet har i beredskap og når det skal brukes).
- Hvor informasjonen om barn med matallergi oppbevares og hvordan dere sikrer at informasjon er kjent av de ansatte. Ved kjent allergi må dere må sikre at informasjon om barnets symptomer og reaksjonstid ved inntak av allergen er lett tilgjengelig for de ansatte i en akutt situasjon.
- Hvordan dere skal forhindre at barn med matallergi blir disponert for allergener i barnehagen.
- Hvordan dere tilbereder mat uten matallergen (f.eks. bruk av eget utstyr, tilbereder mat uten allergen først, lese og forstå allergenmerking og ingredienslister, o.l.).
- Hvordan dere forebygger uhell (hold spising og lek adskilt, ekstra renhold, vask hender/ansikt etter måltid, ansatte tilstede under måltid, o.l.).
- Hvordan dere sikrer nødvendig kompetanse og praktiske øvelser for de ansatte for å håndtere allergiske reaksjoner. En allergisk reaksjon kan også oppstå hos barn som ikke har kjent allergi fra før. Barnehagen skal ha kunnskap om hvordan allergiske reaksjoner kan gjenkjennes og hva de skal gjøre dersom et barn får allergiske reaksjoner. Dere må være oppmerksomme på at enkelte kan ha en forsinket reaksjon etter inntak av allergen som kan gå utover 30 minutter.

Vi vurderer at Festningen barnehager ikke har etablert rutiner for å forebygge og håndtere matallergi. Dere må med bakgrunn i veilederen fra Helsedirektoratet og rutiner i Kvaliteket utarbeide rutiner som viser hvordan Festningen barnehager løser dette i praksis.

3.2 Beredskap, førstehjelp og sikkerhetsutstyr

Avvik 2: Festningen barnehager har ikke dokumentert tilfredsstillende risikovurderinger av sovesituasjonen og sikret at rutinen er utarbeidet på bakgrunn av dette.

Festningen barnehager må risikovurdere uønskede hendelser som kan skje i sovesituasjonen ved barnehagene, og sikre at tiltak for å forebygge alvorlige hendelser beskrives i rutinene.

Regelhenvising

Avviket er hjemlet i forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger, § 14. Beredskap, førstehjelp og sikkerhetsutstyr.

Innsendt dokumentasjon

- Barn som sover ute i vogn, rutine revidert 05.01.23.
- Festningen barnehager, Risikovurdering: Barn som sover ute i vogn

Vurdering

Rutinen som er oversendt viser hvordan sovesituasjonen løses, hvilke forhold som skal kontrolleres og at dere har fast sovevakt tilstede som sjekker barna hvert 10.min. I risikovurdering har dere vurdert noen hendelser, og de tiltak som er beskrevet gjenfinnes i rutinen for soving. Dere bør også risikovurdere hendelser der dyr kommer opp i vogna, at barn blir syke/kaster opp, brann, vogna velter og om det blir for varmt eller for kaldt.

Vi mener risikovurderingen må suppleres med flere hendelser og detaljeres bedre slik at dere kan se hvilke tiltak som har betydning for de ulike hendelsene. Risikovurderingene bør gjennomføres for hver barnehage slik at dere kan ta hensyn til lokale forhold. Vi viser her til [vårt faktaark](#) om gjennomføring av risikovurderinger som finnes på våre nettsider.

Barnehagen må sørge for at barnas sikkerhet og trygghet ivaretas til enhver tid, også når barn i barnehagen sover. Forskriften krever at barnehagen har risikovurdert forhold som kan forekomme i sovesituasjoner, og ha nødvendige planer og rutiner for å forebygge ulykker i forbindelse med soving, som del av virksomhetens internkontroll. Festningen barnehager må tilpasse rutiner for sovesituasjonen til den enkelte barnehage.

Vi vurderer at rutine for soving ikke er tilfredsstillende fordi risikovurderingen som rutinen skal bygge på er for lite omfattende og detaljert.

3.3 Informasjonsplikt

Vurdering

I oversendelsesbrevet skriver dere at dere bruker kommunens rutine i Kvaliteket. Vi vurderer at informasjonsplikten til tilsynsmyndigheten er tilstrekkelig ivaretatt.

4. Regelverk

Reglene om kommunens rett til å pålegge forhold ved barnehagen rettet står i [folkehelseloven § 14](#). Reglene om deres rett til å uttale dere i saken står i [forvaltningsloven § 16](#). Annet relevant regelverk som er lagt til grunn for denne rapporten er [folkehelseloven kapittel 3](#) og [forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger](#).

I denne rapporten er *avvik* definert som mangel på oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av lov eller forskrift. *Merknad* er forhold der vi mener dere har et forbedringspotensial.

Med hilsen
Trondheim kommune

Thea Berg Fines
avdelingsleder

Bente Løvlie Høier
rådgiver

Dette er et digitalt dokument og har derfor ingen signatur

Kopi til:

Margrete Skevik

Barnehagemyndigheten

Marianne Bruket